

Sygn.akt III AUa 570/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka

Sędziowie: SO del. Tomasz Madej (spr.)

SA Alicja Sołowińska

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 stycznia 2018 r. w B.

sprawy z odwołania Z. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o rekompensatę z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 czerwca 2017 r. sygn. akt IV U 264/17

oddala apelację.

Sygn. akt : III AUa 570 /17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 4 stycznia 2017 r., znak: ENP/1/023012821 odmówił przyznania wnioskodawcy Z. R. prawa do rekompensaty o jakiej mowa w art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U.2017.664). Organ rentowy podniósł, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, lecz jedynie 14 lat, 2 miesiące i 21 dni takiej pracy.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył Z. R. domagając się jej zmiany i przyznania prawa do wnioskowanej rekompensaty. W uzasadnieniu swojego stanowiska argumentował, że wbrew ocenie Zakładu, posiada ponad 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach. W załączeniu przedłożył dokumentację dotyczącą swojego zatrudnienia, w tym świadectwa pracy, zaświadczenie Rp-7 oraz zaświadczenie potwierdzające, że w okresie od 1 września 1973 r. do 31 stycznia 1974 r. był zatrudniony w Szkole Podstawowej w M. na stanowisku nauczyciela w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wyrokiem z dnia 02.06.2017r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zmienił decyzję ZUS z dnia 04.01.2017r. i przyznał ubezpieczonemu prawo do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Olsztynie ustalił, iż Z. R., ur. dnia (...), z zawodu nauczyciel, złożył w dniu 9 grudnia 2016 r. Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę, w którym powołał się na dokumentację uprzednio złożoną w organie rentowym (w związku z pobieraną rentą z tytułu niezdolności do pracy oraz z ustaleniem wartości kapitału początkowego).

Na skutek tego wniosku decyzją z dnia 4 stycznia 2017 r. Zakład przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 30 grudnia 2016 r., to jest od osiągnięcia wieku emerytalnego 66 lat, zgodnie art. 24 ust. 1 b pkt 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2016.887 ze zm.). Jednocześnie decyzją z tej samej daty (zaskarżoną w niniejszej sprawie) ZUS odmówił mu prawa do rekompensaty z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, z uwagi na nieudokumentowanie 15-letniego okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W ocenie organu rentowego ubezpieczony wykazał 14 lat, 2 miesiące i 21 dni okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, zamiast 15 lat takiej pracy. Organ przede wszystkim nie uwzględnił do okresu pracy nauczycielskiej wnioskodawcy zatrudnienia od 1 września 1973 r. do 31 stycznia 1974 r. w Zbiorczej Szkole Gminnej w M. oraz okresów, kiedy przebywał na urloпах dla poratowania zdrowia (pismo organu rentowego k – 16 akt sprawy).

Sporny staż pracy skarżącego - w wymiarze brakującym do 15 lat pracy w szczególnych warunkach, przedstawiał się następująco:

Od dnia 1 września 1973 r. do 31 stycznia 1974 r. Z. R. był zatrudniony w Zbiorczej Szkole Gminnej w M., w pełnym wymiarze czasu pracy jako nauczyciel matematyki (k – 25 akt sprawy). Według kartotek wynagrodzeń z lat 1973-1974 otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 2.250 zł miesięcznie.

Jako (...) Wyższej Szkoły (...) ((...)), został powołany do odbycia rocznej służby wojskowej i w okresie od dnia 2 stycznia 1974 r. do 24 grudnia 1974 r. odbył przeszkolenie wojskowe w Wojsku Polskim w Szkole Podchorążych R. (k – 23 akt sprawy).

Po zakończeniu służby powrócił do pracy w szkole w M. i otrzymał wynagrodzenie (płatne z góry) za styczeń i luty 1975 r., w kwocie po 2.400 zł (pensja zasadnicza za 18 godzin pracy).

Następnie, od dnia 20 lutego 1975 r. do dnia 18 lutego 1976 r. wnioskodawca pełnił zawodową służbę wojskową w Wojsku Polskim.

Sąd Okręgowy w Olsztynie zważył, iż prawo do rekompensaty, której domagał się ubezpieczony jest uregulowane w art. 21 ustawy z 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jest to świadczenie stanowiące element nowego systemu emerytalnego adresowane do pracowników urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku. Rekompensatę stanowi równowartość kwoty obliczonej według stosownego wzoru i następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę (art. 22 ust. 1 i art. 23 ustawy).

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalanie, czy wbrew stanowisku organu rentowego Z. R. posiada 15 –letni okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, co z kolei otworzyłoby drogę do przyznania wnioskodawcy prawa do rekompensaty, gdyż na etapie postępowania przed ZUS wykazał on jedynie 14 lat, 2 miesiące i 21 dni takiej pracy.

Przy ocenie powyższej kwestii należało wziąć pod uwagę, co następuje:

Po pierwsze : okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego mogą być ustalane innymi środkami dowodowymi niż dowód z

zaświadczenia z zakładu pracy (uchwała SN z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, uchwała SN z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Po drugie: wymieniona reguła podlega modyfikacji o tyle, że jakkolwiek w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów, nie obowiązują ograniczenia dowodowe zawarte w przepisach rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), to jednak w rozporządzeniu tym przewidziana została pewna hierarchia dowodów, którą sąd winien kierować się przy rozpoznawaniu sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych. W pierwszej kolejności, przy ustalaniu okresów zatrudnienia, winny być uwzględniane dokumenty z przebiegu zatrudnienia - świadectwa pracy wystawione przez pracodawcę, umowy o pracę, angaże, legitymacje ubezpieczeniowe i inne dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia. Dopiero, gdy dokumentacja pracownicza jest niepełna lub zawiera pewne rozbieżności dopuszczalne jest posiłkowanie się zeznaniami świadków, ale jako dowodem uzupełniającym, potwierdzającym przebieg zatrudnienia. Nie jest natomiast dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r. III UZP 6/84, LEX nr 14625, z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, LEX nr 14630 oraz z dnia 27 maja 1985 r. sygn. akt III UZP 5/85, LEX nr 14635, wyrok SA z w K. z dnia 3 kwietnia 2013 r., sygn. akt III AUa 1284/12 L. nr 734024 wyrok SA we W. z dnia 17 stycznia 2012 r., sygn. akt III AUa 1482/11).

Po trzecie: przepisy prawa materialnego określające rodzaje i warunki zaliczania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla celów nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym mają charakter wyjątkowy i ściśle bezwzględnie obowiązujący, jednak w świetle stanowiska Sądu Najwyższego zawartego w wyroku z dnia 22 kwietnia 2009 r., II UK 333/08, nie powinny one być wykładane zawężająco lub restrykcyjnie w sposób wykluczający je jako podstawę nabycia prawa do emerytury z uwagi na okresy zatrudnienia w specjalnych warunkach pracy. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że „[...] w spornych przypadkach - uwzględnienie okresów wykonywania pracy szkodliwej lub uciążliwej wymaganej do przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym - następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia, tyle że ocena prawna tych ustaleń powinna być racjonalna, bez stosowania „aptekarskiej” miary lub „stopera w rękę”.

W ocenie Sądu orzekającego charakter pracy wnioskodawcy w spornym okresie, to jest od dnia 1 września 1973 r. do 31 stycznia 1974 r. w Zbiorczej Szkole Gminnej w M. został dostatecznie wyjaśniony i nie budzi wątpliwości. Skarżący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. na stanowisku nauczyciela matematyki. Z zaświadczenia z dnia 26 maja 2011 r. wystawionego przez dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w M. wynika bowiem, że odwołujący w wymienionym okresie pracował jako nauczyciel matematyki w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ponadto, według kartotek wynagrodzeń z lat 1973 -1974, których Sąd zażądał na potrzeby niniejszego postępowania, wnioskodawca pracował jako nauczyciel w pełnym wymiarze czasu pracy. Okoliczność tę jednoznacznie potwierdził świadek M. Ż. – dyrektor szkoły, w której był zatrudniony odwołujący. Podkreślenia wymaga, że w toku niniejszego procesu pozwany organ rentowy ostatecznie uwzględnił okres pracy wnioskodawcy od dnia 1 września 1973 r. do 31 stycznia 1974 r. w Zbiorczej Szkole Gminnej w M. do stażu pracy w warunkach szczególnych (stanowisko ZUS - k – 37 akt sprawy).

Nie ulega też wątpliwości, że Z. R. jako absolwent szkoły wyższej ((...)), po odbyciu rocznego szkolenia wojskowego w Szkole Podchorążych R. (SPR) w okresie od 2 stycznia 1974 r. do 20 lutego 1975 r., powrócił do pracy na stanowisko nauczyciela w szkole w M. i otrzymał z tego tytułu wynagrodzenie (płatne z góry) za styczeń i luty 1975 r. Świadek Ł. P. (wcześniej Z.), która jako pracownik kadr wypełniała wówczas kartotekę wynagrodzeń wnioskodawcy, w sposób przekonujący zeznała i potwierdziła, że Z. R. po odbyciu rocznego szkolenia wojskowego powrócił do pracy w szkole i w styczniu oraz w lutym 1975 r. otrzymał z tego tytułu wynagrodzenie.

Co do odbytego przez wnioskodawcę okresu przeszkolenia wojskowego w SPR od dnia 2 stycznia 1974 r. do 24 grudnia 1974 r., Sąd orzekający mając na uwadze orzecznictwo Sądu Najwyższego odnośnie zaliczenia służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych, wymaganego do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, doliczył wymieniony okres przeszkolenia do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r., sygn. akt: III UK5/06, OSNP 2007/7-8/108, M.P.Pr. (...) stwierdził, że ... „okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia”.

Podkreślenia wymaga, że kwestia zaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu uprawniającego do wcześniejszej emerytury była też przedmiotem Uchwały Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy jednoznacznie, na korzyść ubezpieczonych, rozstrzygnął wątpliwości prawne w przedmiocie zaliczania zasadniczej służby wojskowej – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym (obniżonym) wieku emerytalnym. Podobne stanowisko Sąd ten zawarł w wyroku z dnia 5 sierpnia 2014 r., w sprawie I UK 442/13 (LEX nr 1491097, G. Prawna (...)), w którym stwierdził, że „czas zasadniczej służby wojskowej zalicza się do okresu uprawniającego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Takie doliczenie jest możliwe tylko wówczas, gdy zainteresowany podjął prace w szkodliwych warunkach w ciągu 30 dni od opuszczenia wojska.

Sąd I instancji - orzekający podzielił powyższe zapatrywania Sądu Najwyższego, w które w sposób szerszy, to jest korzystniejszy dla ubezpieczonych rozstrzygają tę problematykę. Odwołujący spełnił bowiem ustawowy obowiązek w zakresie służby wojskowej – wynikający wówczas z przepisów ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL z 1967 r., gdyż odbył roczne szkolenie wojskowe w SPR i po jego ukończeniu powrócił do pracy nauczycielskiej.

W konsekwencji, wymieniony powyżej okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach od 1 września 1973 r. do 31 stycznia 1974 r. (5 miesięcy) oraz okres przeszkolenia wojskowego w SPR od 2 stycznia 1974 r. do 24 grudnia 1974 r. (11 miesięcy i 23 dni), wraz z uznanym przez organ okresem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 2 miesięcy i 21 dni, stanowią łącznie wymagane przepisami ponad 15 lat zatrudnienia, uprawniające do przyznania rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w Olsztynie ocenił, że odwołujący spełnił przesłankę dotyczącą wykazania okresu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 02.06.2017r., sygn. akt IV. U. 264/17 złożył organ rentowy zaskarżył powyższy wyrok w całości i zarzucił orzeczeniu :

naruszenie prawa materialnego, tj. art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity; Dz. U. z 2017r., poz. 664), poprzez uznanie, iż zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu przeszkolenia wojskowego w SPR od dnia 02.01.1974r. do dnia 24.12.1974r., co w konsekwencji spowodowało uznanie przez Sąd, iż wnioskodawca legitymuje się 15 - letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Wskazując na te zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości tj. o oddalenie odwołania skarżącego ewentualnie o uchylenie powyższego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie.

Uzasadniając swe stanowisko skarżący wskazał, iż spornym w niniejszej sprawie jest możliwość uznania za pracę w szczególnych warunkach okresu odbytego przez wnioskodawcę przeszkolenia wojskowego w SPR od dnia 02.01.1974r. do 24.12.1974r.

Zdaniem organu rentowego staż pracy w szczególnych warunkach wynosi 14 lat 7 miesięcy 21 dni. W ocenie Sądu I instancji, odwołujący wykazał 15 - letni staż pracy w warunkach szczególnych, ponieważ w ocenie sądu okres odbywania przeszkolenia wojskowego w SPR powinien zostać uznany jako okres pracy w szczególnych warunkach.

W związku z powyższym Sąd uznał, iż brak jest podstaw do odmowy prawa do rekompensaty.

Organ rentowy podniósł, iż prezentuje **odmienne** stanowisko.

Wnioskodawca w okresie od 01.09.1973r. do 24.12.1974r. był zatrudniony w Zbiorczej Szkole Gminnej w M., w tym okresie od dnia 02.01.1974r. do 24.12.1974r. odbył przeszkolenie wojskowe.

Organ rentowy stoi na stanowisku, iż do okresu pracy w szczególnych warunkach nie powinien zostać uznany okres odbywania przeszkolenia wojskowego w Szkole Podchorążych Rezerwy (SPR). W ocenie apelującego nieprawidłowe jest powoływanie się Sądu na Uchwałę Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 16.10.2013r.. II UZP 6/13 ze względu na fakt, że przedmiotowa uchwała dotyczy wyłącznie uznawania okresów pełnienia służby wojskowej przy ustalaniu prawa do emerytury. Nie powinna ona poprzez analogię być stosowana do innych świadczeń, w tym wypadku do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy podaje, iż prawo ubezpieczeń społecznych jest gałęzią prawa, której przepisy powinny być interpretowane w sposób ścisły w związku z czym tak również powinno być stosowane orzecznictwo dotyczące szeroko rozumianych spraw ubezpieczeniowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych okazała się nieuzasadniona.

Przypomnieć należy, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było, czy odwołujący spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do rekompensaty, o której mowa w art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. nr 237, poz. 1656, ze zm.).

Stosownie do treści art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 965 ze zm.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Przepis ust. 2 art. 21 cyt. ustawy stanowi natomiast, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W celu rozstrzygnięcia, czy ubezpieczony. jest uprawniony do rekompensaty z art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych konieczne było zatem ustalenie, czy legitymuje się on 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz czy nie nabył prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Druga z wyżej wymienionych przesłanek nie była przedmiotem kontrowersji między stronami niniejszego postępowania. Bezsprzecznie bowiem ubezpieczony nie pobiera świadczeń emerytalnych przyznanych z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Decyzją z dnia 4 stycznia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 30 grudnia 2016 r., to jest od osiągnięcia wieku emerytalnego 66 lat, zgodnie art. 24 ust. 1 b pkt 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl art. 120 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (tekst jednolity z 1992 r. Dz.U. Nr 4, poz. 16 ze zm.) pracownikowi, który podjął pracę po upływie trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej, czas odbywania tej służby wlicza się do okresu zatrudnienia, od

którego zależą tylko uprawnienia w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej, a także uprawnienia emerytalno-rentowe. Z kolei art. 134 wymienionej ustawy stanowi, że przepisy art. 118-132 stosuje się odpowiednio do absolwentów szkół wyższych odbywających przeszkolenie wojskowe oraz członków ich rodzin.

Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się wadliwości postępowania przed sądem pierwszej instancji. Sąd Okręgowy zebrał i rozważył wszystkie dowody oraz ocenił je w sposób prawidłowy nie wykraczając poza swobodną ich ocenę. Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należyte umotywowaną ocenę prawną sporu - łącznie z uwzględnieniem uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13 - Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, w pełni podzielaając wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Z tego też względu sąd odwoławczy nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytaczania zawartych w nim argumentów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, LEX nr 558303).

Istota sporu niniejszej sprawy sprowadza się do kwalifikacji prawnej okresu odbytego przez wnioskodawcę przeszkolenia wojskowego w Szkole Podchorążych Rezerwy od dnia 02.01.1974r. do 24.12.1974r. który przypadł w czasie trwania stosunku pracy, w ramach którego pracownik - powołany następnie do odbycia tej służby wojskowej świadczył pracę w szczególnych warunkach.

Zasadniczo przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej uznaje się za zawieszenie realizacji nadal trwającego stosunku pracy z tego względu, że w okresie odbywania tej służby nie są wykonywane zobowiązania stron stosunku pracy, ponieważ pracownik doznaje przeszkód w świadczeniu pracy z powodu odbywania zasadniczej służby wojskowej, co prowadzi do zawieszenia świadczeń pracodawcy, które na ogół są ekwiwalentami za pracę wykonaną (por. art. 80 k.p.).

Sąd Najwyższy omawiając powyższą kwestię w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, zwrócił uwagę, że obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona ojczyzny, a zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa (art. 85 ust. 1 i 2 Konstytucji RP). Ponadto konstytucyjna zasada demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2), zasada równości wobec prawa i zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), wymuszają na gruncie Konstytucji, będącej najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej (art. 8 Konstytucji RP), ustanawianie takich regulacji ustawowych lub dokonywanie wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które wykluczają jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny.

W konsekwencji na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne są zawsze okresami składkowymi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej), bez potrzeby wypełnienia jakichkolwiek dalszych warunków, a w szczególności bez względu na to, czy okresy odbytej służby były poprzedzone stosunkiem pracy lub innym stosunkiem prawnym kreującym tytuł obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że okres czynnej służby wojskowej jest składkowym okresem ubezpieczenia dla każdego ubezpieczonego, który odbył taką służbę.

Dalej Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ponadto art. 32 ust. 3 pkt 6 ustawy emerytalnej za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa, między innymi, żołnierzy zawodowych. Wprawdzie reguła ta bezpośrednio nie odnosi się do żołnierzy, którzy odbyli czynną służbę wojskową, ale nie jest ona prawnie obojętna przy dokonywaniu wykładni przepisów regulujących szczególne uprawnienia pracowników, którzy spełnili publicznoprawny obowiązek zasadniczej służby wojskowej pod rządem przepisów ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 tej ustawy (z dnia 30 stycznia 1959 r.), zakład pracy, który zatrudnił pracownika w chwili powołania do czynnej służby wojskowej, obowiązany był go zatrudnić na poprzednio zajmowanym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli pracownik najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosił swój powrót do pracy. Dopiero niezachowanie tego terminu powodowało rozwiązanie stosunku pracy z mocy prawa, chyba że nastąpiło z przyczyn od pracownika

niezależnych (ust. 2). Zgodnie z wyraźnym brzmieniem art. 125 tej ustawy, pracownikowi, który zgłosił się do pracy w terminie określonym w art. 124 ust. 1 zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy, między innymi, w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień. Już wykładnia gramatyczna powołanych unormowań nie powinna nasuwać jakichkolwiek wątpliwości, że okres odbytej czynnej (zasadniczej) służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach pracy, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia, traktuje się tak samo jak wykonywanie takiej pracy, a skoro okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 124 i 125 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, jednolity tekst: Dz. U. z 1963 r., nr 20, poz. 108 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej). Taką językową wykładnię zdecydowanie wzmacniają powołane wcześniej dyrektywy (zasady) konstytucyjne uzasadniające i usprawiedliwiające traktowanie okresu zasadniczej służby wojskowej przypadającego w okresie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia jako składkowego okresu pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych.

W ocenie sądu odwoławczego powyższe stanowisko dotyczy także ustalenia okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla potrzeb emerytury pomostowej uregulowanej przepisami ustawy.

Podkreślić bowiem trzeba, że nie uległa żadnej zmianie interpretacja obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej przez pracowników zatrudnionych także w szczególnych warunkach. Podstawy uwzględniania okresu odbytej zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach nie uległy żadnej zmianie także na gruncie ustawy o emeryturach pomostowych. Przedmiot ten jest bowiem regulowany przepisami ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (w brzmieniu obowiązującym w chwili odbywania tej służby przez ubezpieczonego), która stanowiła, że czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby, oraz przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, który w § 5 ust. 1 stanowiło, że żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4, wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Zatem podstawą uwzględnienia ubezpieczonemu do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania przeszkolenia wojskowego SPR są przepisy powyżej powołane ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. wraz z przepisami wykonawczymi i okoliczność, że w ustawie o emeryturach pomostowych nie ma norm wprost regulujących tę kwestię nie ma wpływu na zaliczenie ubezpieczonemu tego okresu do okresu pracy w szczególnych warunkach na potrzeby uzyskania prawa do emerytury pomostowej lub innych świadczeń opisanych w ustawie o emeryturach pomostowych.

Wzmocnienie tego stanowiska znajduje się także w ustawie w art. 3 ust. 7, który stanowi, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zatem także ustawa odsyła do uwzględniania okresów pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy emerytalnej. Obecnie zaś, na skutek utrwalonego orzecznictwa, które zaprezentowane zostało między innymi przez Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13, nie budzi wątpliwości, że jeżeli ubezpieczony spełnił warunki określone przez art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP, to okres zasadniczej służby wojskowej odbyty w trakcie zatrudnienia w warunkach szczególnych podlega zaliczeniu do tego okresu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny uznał zarzut naruszenia prawa materialnego za nieuzasadniony.

Powyższe nakazuje zaś przyjąć, iż ubezpieczony legitymuje się wszystkimi przesłankami warunkującymi przyznanie rekompensaty, o której mowa w art. 21 – 23 ustawy o emeryturach pomostowych.

W tym stanie rzeczy, działając na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny oddalił apelację organu rentowego, jak w sentencji wyroku.